

Vith INTERNATIONAL EURASIAN
EDUCATIONAL RESEARCH CONGRESS

EJERCongress 2019 ABSTRACTS

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

19-22 JUNE 2019 / Ankara University
19-22 HAZİRAN 2019 / Ankara Üniversitesi

VIth INTERNATIONAL EURASIAN
EDUCATIONAL RESEARCH CONGRESS

EJERCongress 2019
ABSTRACTS

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

19-22 JUNE 2019 / Ankara University

19-22 HAZİRAN 2019 / Ankara Üniversitesi

ANI YAYINCILIK

ANKARA

VIth INTERNATIONAL EURASIAN EDUCATIONAL RESEARCH CONGRESS

EJERCONGRESS 2019 CONFERENCE PROCEEDINGS

EJERCONGRESS 2019 BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

Anı Yayıncılık
Kızılırmak Sokak 10/A
Bakanlıklar / Ankara
Basım tarihi : 12 Temmuz 2019
Tel : 0 312 425 81 50 pbx
Fax : 0 312 425 81 11
info @aniyayincilik.com.tr
ejercongress@gmail.com
www.http://.aniyayincilik.com.tr
ISBN: 978-605-170-282-7

Honorary Members of Congress / Kongre Onursal Başkanları

Prof. Erkan İBİŞ, Ankara University Rector

Prof. Veysel SÖNMEZ, EJER Founding Editor

Congress Presidents/ Kongre Başkanları

Prof. Fatma BIKMAZ, Ankara University Faculty of Education Dean

Assoc. Prof. Şakir ÇINKIR, EJER Editor

Heads of Organizing Committee/ Düzenleme Kurulu Başkanları

Assoc. Prof. İlhan YALÇIN, Assistant Dean of the Faculty of Education, Ankara University

Assoc. Prof. Canay Demirhan İŞCAN, Assistant Dean of the Faculty of Education, Ankara University

Congress Secretary/ Kongre Genel Sekreteri

Dilek ERTUĞRUL, EJER

Members of the Organizing Committee/ Düzenleme Kurulu Üyeleri

Prof. Ayşe Çakır İLHAN

Prof. Erten GÖKÇE

Prof. F. Çağlayan DİNÇER

Prof. Gürcan GÜRGEN

Prof. H. Hüseyin AKSOY

Prof. Hafize KESER

Prof. Hasan ÜNDER

Prof. Meral UYSAL

Prof. Ömay ÇOKLUK

Prof. Sedat SEVER

Prof. Seher SEVİM

Prof. Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ

Assoc. Prof. Berna ASLAN

Assoc. Prof. Canay Demirhan İŞCAN

Assoc. Prof. Celal Deha DOĞAN

Assoc. Prof. Cevriye ERGÜL

Assoc. Prof. Dilek ACER

Assoc. Prof. Hayriye Tuğba ÖZTÜRK

Assoc. Prof. İlhan YALÇIN

Assoc. Prof. Mustafa SEVER

Assoc. Prof. Yasemin ESEN

Assist. Prof. Ayşegül BAYRAKTAR

Assist. Prof. Gökhan ATİK

Assist. Prof. Müge ŞEN

Assist. Prof. Pelin TAŞKIN

Res. Assist. Burcu ÇABUK

Res. Assist. Ece KOÇER

Res. Assist. Fulya SOĞUKSU

Res. Assist. Özge ERDEMLİ

International Organizing Committee /Uluslararası Düzenleme Kurulu Üyeleri

Prof. Christian Faltis, University of California, Davis, USA

Prof. Gery McNamara, Dublin City University, Dublin,
IRELAND

Prof. James Banks, University of Washington, USA

Prof. Jennifer Mahon, University of Nevada, Reno, USA

Prof. Joe O'hara, Dublin City University, Dublin, IRELAND

Prof. Lynn Burlbaw, University of Texas A&M, USA

Prof. Mokter Hossain, University of Alabama, USA

Prof. Stephen Lafer, University of Nevada, Reno, USA
Prof. Senel Poyrazli, Penn State University, PA, USA
Prof. Ali ERSOY, Anadolu Üniversitesi , Eskişehir,
Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Ayşe Çiftçi, Purdue University, IN, USA

Assoc. Prof. Dr. H.Eray ÇELİK, Yüzüncü Yıl Üniversitesi,
Van, Türkiye
As. Prof. Tao Wang, University of Washington, Bothell,
USA

Scientific Committee / Bilim Kurulu

Prof. Abbas TÜRNÜKLÜ
Prof. Abdurrahman TANRIÖĞEN
Prof. Abdülkadir MASKAN
Prof. Adnan ERKUŞ
Prof. Adnan KAN
Prof. Adnan KÜÇÜKOĞLU
Prof. Ahmet IŞIK
Prof. Ahmet İlhan ŞEN
Prof. Alev ÖNDER
Prof. Ali BALCI
Prof. Ali BÜLBÜL
Prof. Ali ERSOY
Prof. Ali Fuat ARICI
Prof. Ali Günay BALIM
Prof. Ali İlker GÜMÜŞELİ
Prof. Ali MEYDAN
Prof. Ali Osman ALAKUŞ
Prof. Ali Osman GÜNDOĞAN
Prof. Ali Osman ÖZTÜRK
Prof. Ali SABANCI
Prof. Ali TAŞ
Prof. Ali TAŞKIN
Prof. Alim KAYA
Prof. Andrey A. Kiselnikov
Prof. Anita PIPERE, Daugavpils, LATVIA
Prof. Antonio E. Puente
Prof. Arda ARIKAN
Prof. Arif SARIÇOBAN
Prof. Asım ÇİVİTÇİ
Prof. Asiye İVRENDİ
Prof. Aslı UZ BAŞ
Prof. Asuman DUATEPE PAKSU
Prof. Atilla CAVKAYTAR

Prof. Aycan Çiçek SAĞLAM
Prof. Ayhan Kürşat ERBAŞ
Prof. Ayhan YILMAZ
Prof. Ayla OKTAY
Prof. Ayperi DİKİCİ SİĞİRTMAÇ
Prof. Aysel KÖKSAL AKYOL
Prof. Ayşe BALCI KARABOĞA
Prof. Ayşe Çiftçi
Prof. Ayşe ESRA ASLAN
Prof. Ayşe KIRAN
Prof. Ayşe OĞUZ ÜNVER
Prof. Ayşe Rezan ÇEÇEN EROĞUL
Prof. Ayşegül DALOĞLU
Prof. Ayşen BAKİOĞLU
Prof. Ayten GENÇ
Prof. Aytunga OĞUZ
Prof. Beatrice ADEARA
Prof. Belma HANEDAR
Prof. Belma TUĞRUL
Prof. Berrin AKMAN
Prof. Bilal DUMAN
Prof. Bilge CAN
Prof. Binnur YEŞİLYAPRAK
Prof. Birgit PEPIN, Sor
Prof. Buket AKKOYUNLU
Prof. Bülbin SUCUOĞLU
Prof. Celal BAYRAK
Prof. Cem GÜZELLER
Prof. Cemal Ergin EKİNCİ
Prof. Cemalettin İPEK
Prof. Cengiz ŞAHİN
Prof. Christian Faltis
Prof. Çavuş ŞAHİN

- Prof. Danny WYFFELS
Prof. David BRIDGES
Prof. Demet YAYLI
Prof. Deniz DERYAKULU
Prof. Derin ATAY
Prof. Derya YAYLI
Prof. Didem Müge SİYEZ
Prof. Dilek Yelda KAĞNICI
Prof. Dursun DİLEK
Prof. Duygu ANIL
Prof. Eda ÜSTÜNEL
Prof. Efe AKBULUT
Prof. Ekber TOMUL
Prof. Elif ÇELEBİ ÖNCÜ
Prof. Elif TÜRNÜKLÜ
Prof. Elif ÜSTÜN
Prof. Emine AHMETOĞLU
Prof. Emine KOLAÇ
Prof. Erdal TOPRAKÇI
Prof. Erdiç DURU
Prof. Erdoğan Köse
Prof. Erkut KONTER
Prof. Erol KUYURTAR
Prof. Erten GÖKÇE
Prof. Esin ATAV
Prof. Esmahan AĞAOĞLU
Prof. Esra Bukova GÜZEL
Prof. F. Çağlayan DİNÇER
Prof. F. Ebru İKİZ
Prof. Fatma AÇIK
Prof. Fatma ÇELİKKAYAPINAR
Prof. Fatma HAZIR BIKMAZ
Prof. Fatma ÖZMEN
Prof. Fatma SUSAR KIRMIZI
Prof. Feride Bacanlı
Prof. Fidan KORKUT OWEN
Prof. Figen ÇOK
Prof. Filiz BİLGE
Prof. Filiz KABAPINAR
Prof. Firdevs GÜNEŞ
Prof. Fulya Öztaş
Prof. Funda ACARLAR
Prof. Füsün GÜLDEREN ALACAPINAR
Prof. Gabil Adilov
Prof. Galip Yüksel
Prof. Gaye TUNCER TEKSÖZ
Prof. Gelengül HAKTANIR
Prof. Gery McNamara
Prof. Gıyasettin DEMİRHAN
Prof. Gökay YILDIZ
Prof. Gölge SEFEROĞLU
Prof. Gönül KIRCAALİ İFTAR
Prof. Gül ÜNAL ÇOBAN
Prof. Gülten UYANIK BALAT
Prof. Günseli YILDIRIM
Prof. Gürcan GÜRGEN
Prof. Hafize KESER
Prof. Hakan Sert
Prof. Handan Asude BAŞAL
Prof. Hasan ARSLAN
Prof. Hasan COŞKUN
Prof. Hasan HALUK ERDEM
Prof. Hasan Hüseyin AKSOY
Prof. Hasan PEKMEZCİ
Prof. Hasan ÜNDER
Prof. Hatice Ferhan ODABAŞI
Prof. Hatice Nur ERKIZA
Prof. Hatice ODACI
Prof. Hayati AKYOL
Prof. Hayri ERTAN
Prof. Hediye Şule AYCAN
Prof. Hilal AKTAMIŞ
Prof. Hilmi DEMİRKAYA
Prof. Hülya GÜR
Prof. Hülya ŞAHİN BALTACI
Prof. Hülya YILMAZ
Prof. Hünkar KORKMAZ
Prof. Hüseyin Gazi TOPDEMİR
Prof. Hüseyin KIRAN
Prof. Hüseyin KÜÇÜKÖZER

- Prof. İbrahim GÜNER
Prof. İbrahim YILDIRIM
Prof. İlhan GÜNBAIR
Prof. İneyet AYDIN
Prof. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU
Prof. İsmail Hakkı ERTEN
Prof. İsmail Hakkı MİRİCİ
Prof. İzzet GÖRGEN
Prof. Jale ÇAKIROĞLU
Prof. James Banks
Prof. Jennifer Mahon
Prof. Joe O'HARA
Prof. Jordanescu EUGEN
Prof. Kamile DEMİR
Prof. Kamuran TARIM
Prof. Kasım KARAKÜTÜK
Prof. Kaya YILMAZ
Prof. Kazım ÇELİK
Prof. Kemal Sinan ÖZMEN
Prof. Kerim GÜNDOĞDU
Prof. Kürşat EĞİLMEZ
Prof. Kürşat ERBAŞ
Prof. Lale ALTINKURT
Prof. Levent TURAN
Prof. Leyla HARPOTLU
Prof. Lynn Burlbaw
Prof. Mahmut SELVİ
Prof. Mehmet AÇIKALIN
Prof. Mehmet ARSLAN
Prof. Mehmet BEKDEMİR
Prof. Mehmet CANBULAT
Prof. Mehmet DEMİREZEN
Prof. Mehmet ELGÜN
Prof. Mehmet Fatih ÖZMANTAR
Prof. Mehmet GÜNAY
Prof. Mehmet Güven
Prof. Mehmet Halil SOLAK
Prof. Mehmet KÜÇÜK
Prof. Mehtap ÇAKAN
Prof. Melek ÇAKMAK
Prof. Melek DEMİREL
Prof. Melek KALKAN
Prof. Meliha YILMAZ
Prof. Meral UYSAL
Prof. Mithat AYDIN
Prof. Mokter Hossain
Prof. Mualla AKSU
Prof. Mukaddes ERDEM
Prof. Murat ÖZBAY
Prof. Musa DİKMENLİ
Prof. Mustafa BULUŞ
Prof. Mustafa ÇELİKTEN
Prof. Mustafa GÜNDÜZ
Prof. Mustafa Sami TOPÇU
Prof. Mustafa SARIKAYA
Prof. Mustafa SÖZBİLİR
Prof. Mustafa Volkan COŞKUN
Prof. Mübeccel Sara GÖNEN
Prof. Müge ARTAR
Prof. Münevver ÇETİN
Prof. Nebil REYHANİ
Prof. Necati CEMALOĞLU
Prof. Nejla YÜRÜK
Prof. Nergüz Bulut SERİN
Prof. Neriman ARAL
Prof. Nesrin ÖZDENER
Prof. Neşe TERTEMİZ
Prof. Nevide DELLAL
Prof. Nevin SAYLAN
Prof. Nihat AYCAN
Prof. Nihat ŞAD
Prof. Nilgün METİN
Prof. Nilgün YENİCE
Prof. Nuray SENEMOĞLU
Prof. Nurettin ŞAHİN
Prof. Nurettin ŞİMŞEK
Prof. Nuri DOĞAN
Prof. Nükhet DEMİRTAŞLI
Prof. Oğuz ÖZDEMİR
Prof. Oktay Cem ADIGÜZEL

- Prof. Orhan KARAMUSTAFAOĞLU
Prof. Oya Gülendem ERSEVER
Prof. Ozana URAL
Prof. Ömay ÇOKLUK
Prof. Ömer Faruk TUTKUN
Prof. Özgür Erdur BAKER
Prof. Özlem KARAIRMAK
Prof. Paşa Tevfik CEPHE
Prof. Perihan ÜNÜVAR
Prof. Rabia SARIKAYA
Prof. Ragıp ÖZYÜREK
Prof. Ramazan SEVER
Prof. Refik BALAY
Prof. Rengin ZEMBAT
Prof. Rifat MİSER
Prof. Ruhi SARP KAYA
Prof. S. Renan SEZER
Prof. Sadegül AKBABA ALTUN
Prof. Sadık KARTAL
Prof. Sadi SEFEROĞLU
Prof. Salih Paşa MEMİŞOĞLU
Prof. Salih UŞUN
Prof. Savaş BAŞTÜRK
Prof. Sebahattin ÇEVİKBAŞ
Prof. Sedat SEVER
Prof. Sedat UÇAR
Prof. Seher BALCI ÇELİK
Prof. Seher SEVİM
Prof. Selahattin DİLİDÜZGÜN
Prof. Selahattin GELBAL
Prof. Selahattin ÖĞÜLMÜŞ
Prof. Selçuk PEHLİVANOĞLU
Prof. Sema BATU
Prof. Semra ERKAN
Prof. Semra SUNGUR
Prof. Serap NAZLI
Prof. Seval FER
Prof. Sevgi KÜÇÜKER
Prof. Sevgi ÖZGÜNGÖR
Prof. Sezgin VURAN
Prof. Sibel GÜNEYSU
Prof. Sibel KARAKELLE
Prof. Sinan ERTEN
Prof. Soner YILDIRIM
Prof. Söngül TÜMKAYA
Prof. Stephen Lafer
Prof. Süleyman İNAN
Prof. Süleyman Solak
Prof. Sven PERSSON
Prof. Şenel Poyrazlı
Prof. Şerife Işık
Prof. Şevki KÖMÜR
Prof. Şule Bayraktar
Prof. Şükran TOK
Prof. Tangül KABAEL
Prof. Teoman KESERCİOĞLU
Prof. Tevhide KARGIN
Prof. Theo WUBBELS
Prof. Tohit GÜNEŞ
Prof. Tuğba YANPAR YELKEN
Prof. Tülin GÜLER YILDIZ
Prof. Türkan ARGON
Prof. Türkay Nuri TOK
Prof. Ursula CASANOVA
Prof. Vedat ÖZSOY
Prof. Yahya ALTINKURT
Prof. Yasemin BAYYURT
Prof. Yasemin Gülbahar GÜVEN
Prof. Yasemin Karaman KEPENEKÇİ
Prof. Yasemin KIRKGÖZ
Prof. Yasemin Koçak USLUEL
Prof. Yaşar KONDAKÇI
Prof. Yaşare AKTAŞ ARNAS
Prof. Yavuz AKPINAR
Prof. Yeşim ÇAPA AYDIN
Prof. Yeşim FAZLIOĞLU
Prof. Yeter ŞAHİNER
Prof. Yıldız GÜVEN
Prof. Yusif MAMMADOV
Prof. Yusuf BUDAK

- Prof. Yusuf ŞAHİN
Prof. Yücel KABAPINAR
Prof. Yüksel KAVAK
Prof. Zekeriya GÜNEY
Prof. Zekeriya NARTGÜL
Prof. Zeynep Deniz YÖNDEM
Prof. Zeynep Fulya TEMEL
Prof. Zeynep Karataş
Prof. Zuhâl OKAN
Assoc. Prof. Meral Hakverdi CAN
Assoc. Prof. A. Cendel KARAMAN
Assoc. Prof. Abbas ERTÜRK
Assoc. Prof. Abdulkadir UZUNÖZ
Assoc. Prof. Abdullah Cem ÖZAL
Assoc. Prof. Abdullah UĞUR
Assoc. Prof. Abdurrahman ŞAHİN
Assoc. Prof. Abdülkadir ERDOĞAN
Assoc. Prof. Ahmet AYIK
Assoc. Prof. Ahmet BAŞAL
Assoc. Prof. Ahmet Erdoğan
Assoc. Prof. Ahmet Naci ÇOKLAR
Assoc. Prof. Ahmet Tekbiyık
Assoc. Prof. Ahmet YILDIZ
Assoc. Prof. Ahmet Zeki GÜVEN
Assoc. Prof. Ahu ARICIOĞLU
Assoc. Prof. Ali ESGİN
Assoc. Prof. Ali KIŞ
Assoc. Prof. Ali ÜNAL
Assoc. Prof. Ali YILDIZ
Assoc. Prof. Alper ÇILTAŞ
Assoc. Prof. Alper SİNAN
Assoc. Prof. Arzu Karçkay TAŞDELEN
Assoc. Prof. Asiye TOKER GÖKÇE
Assoc. Prof. Aslı TAYLI
Assoc. Prof. Atılgan ERÖZKAN
Assoc. Prof. Atilla YILDIRIM
Assoc. Prof. Ayalp Talun İNCE
Assoc. Prof. Aydın BALLYER
Assoc. Prof. Ayfer ALPER
Assoc. Prof. Ayfer ŞAHİN
Assoc. Prof. Aylin CAM
Assoc. Prof. Aylin ÇAM
Assoc. Prof. Aynur BOZKURT BOSTANCI
Assoc. Prof. Ayşe ÇİFTÇİ
Assoc. Prof. Ayşe MEMİŞ
Assoc. Prof. Aysen Esen ÇOBAN
Assoc. Prof. Ayşe Nesibe ÖNDER
Assoc. Prof. Ayşe YALÇIN ÇELİK
Assoc. Prof. Ayşegül Amanda YEŞİLBURSA
Assoc. Prof. Ayşenur Büyükgöze Kavas
Assoc. Prof. Ayten Kiriş AVAROĞULLARI
Assoc. Prof. Bahadır ERİŞTİ
Assoc. Prof. Bahadır NAMDAR
Assoc. Prof. Bahadır YANIK
Assoc. Prof. Bahadır YILDIZ
Assoc. Prof. Bahar DEMİR
Assoc. Prof. BAKI DUY
Assoc. Prof. Banu Altunay Arslantekin
Assoc. Prof. Bayram AŞILIOĞLU
Assoc. Prof. Bayram BAŞ
Assoc. Prof. Bayram BIÇAK
Assoc. Prof. Bayram ÇETİN
Assoc. Prof. Bayram TAY
Assoc. Prof. Behçet ÖZNACAR
Assoc. Prof. Bekir DİREKÇİ
Assoc. Prof. Berna ARSLAN
Assoc. Prof. Bertan AKYOL
Assoc. Prof. Bilge Uzun
Assoc. Prof. Binnur İter GENÇ
Assoc. Prof. Birsen DOĞAN
Assoc. Prof. Buket Korkut RAPTİS
Assoc. Prof. Buket YAKMACI GÜZEL
Assoc. Prof. Burcu ATAR
Assoc. Prof. Burcu Şenler
Assoc. Prof. Burçak BOZ
Assoc. Prof. Bülent AYDOĞDU
Assoc. Prof. Bülent ÇETİNKAYA
Assoc. Prof. Canan KOÇ
Assoc. Prof. Canan LAÇIN ŞİMŞEK
Assoc. Prof. Canay Demirhan İŞCAN

Assoc. Prof. Celal Tayyar UĞURLU
Assoc. Prof. Cem Ali Gizir
Assoc. Prof. Cem BALÇIKANLI
Assoc. Prof. Cem Sinan Arslan
Assoc. Prof. Cevat ELMA
Assoc. Prof. Coşkun KÜÇÜKTEPE
Assoc. Prof. Çağal GÜR
Assoc. Prof. Çağlar ÇAĞLAR
Assoc. Prof. Çetin TÜRKYILMAZ
Assoc. Prof. Çiğil Aykut
Assoc. Prof. Deniz GÜLLEROĞLU
Assoc. Prof. Derya ASI
Assoc. Prof. Didem AKYÜZ
Assoc. Prof. Dilek ACER
Assoc. Prof. Dilek ÇELİKLER
Assoc. Prof. Dilek Gençtanırım Kurt
Assoc. Prof. Dilek TANIŞLI
Assoc. Prof. Duygu SÖNMEZ
Assoc. Prof. Elif Sazak PINAR
Assoc. Prof. Elvan GÜNEL
Assoc. Prof. Elvan ŞAHİN
Assoc. Prof. Emine ÇİL
Assoc. Prof. Emine Durmuş
Assoc. Prof. Emre ÜNAL
Assoc. Prof. Eray ÇELİK
Assoc. Prof. Erdal KÜÇÜKER
Assoc. Prof. Eren CEYLAN
Assoc. Prof. Eren VURAL
Assoc. Prof. Erhan Ertekin
Assoc. Prof. Erkan KIRAL
Assoc. Prof. Erkan TABANCALI
Assoc. Prof. Ersen Yazıcı
Assoc. Prof. Ertuğ CAN
Assoc. Prof. Esmâ Buluş KIRIKKAYA
Assoc. Prof. Esmâ HACİEMİNOĞLU
Assoc. Prof. Fatima BALKAN KIYICI
Assoc. Prof. Fatma ÇALIŞANDEMİR
Assoc. Prof. Fatma MIZIKACI
Assoc. Prof. Fatma ÜNAL
Assoc. Prof. Fatoş KORKMAZ

Assoc. Prof. Fevziye Sayılan KOCAYIĞIT
Assoc. Prof. Figen ERSOY
Assoc. Prof. Firdevs SAVI ÇAKAR
Assoc. Prof. Funda NAYIR
Assoc. Prof. Gökhan ARASTAMAN
Assoc. Prof. Gökhan ÇETİNKAYA
Assoc. Prof. Gülfem Sezen BALÇIKANLI
Assoc. Prof. Güliz AYDIN
Assoc. Prof. Gülseren Karagöz AKAR
Assoc. Prof. Gürcü Koç ERDAMAR
Assoc. Prof. Gürsoy AKÇA
Assoc. Prof. Hacer Hande UYSAL
Assoc. Prof. Hakan ATILGAN
Assoc. Prof. Hakan ŞAHİN KIZILCIK
Assoc. Prof. Hakan ÜLPER
Assoc. Prof. Hakan Yavuz ATAR
Assoc. Prof. Halil İbrahim KAYA
Assoc. Prof. Halise Pelin KARASU
Assoc. Prof. Hamit YOKUŞ
Assoc. Prof. Handan GÜNEŞ
Assoc. Prof. Harun ŞAHİN
Assoc. Prof. Hasan BAĞCI
Assoc. Prof. Hasan DEMİRTAŞ
Assoc. Prof. Hasan GÜRGÜR
Assoc. Prof. Hatice AKKOÇ
Assoc. Prof. Hatice BAKKALOĞLU
Assoc. Prof. Hatice BEKİR
Assoc. Prof. Hatice KUMANDAŞ ÖZTÜRK
Assoc. Prof. Hüseyin YOLCU
Assoc. Prof. Işıl Kabakçı YURDAKUL
Assoc. Prof. İlhan KARATAŞ
Assoc. Prof. İlhan YALÇIN
Assoc. Prof. İlke EVİN GENCEL
Assoc. Prof. İlnur Çifci TEKİNARSLAN
Assoc. Prof. İsa Birkan GÜLDENOĞLU
Assoc. Prof. İsmail HAKKI KIZILOLUK
Assoc. Prof. İsmail KARAKAYA
Assoc. Prof. İsmail SEÇER
Assoc. Prof. Kaan Zülfikar DENİZ
Assoc. Prof. Kasım YILDIRIM

- Assoc. Prof. Kaya YILDIZ
Assoc. Prof. Kemal KAYIKÇI
Assoc. Prof. Kenan ÖZCAN
Assoc. Prof. Kevser BAYKARA
Assoc. Prof. Kürşat YENİLMEZ
Assoc. Prof. Levent MERCİN
Assoc. Prof. Lütfi ÜREDİ
Assoc. Prof. Maide ORÇAN
Assoc. Prof. Martha LASH
Assoc. Prof. Mehmet Akif OCAK
Assoc. Prof. Mehmet Ali AKINCI
Assoc. Prof. Mehmet Ertuğrul Uçar
Assoc. Prof. Mehmet İkbâl YETİŞİR
Assoc. Prof. Mehmet TEYFUR
Assoc. Prof. Meryem Nur AYDEDE
Assoc. Prof. Mine ALADAĞ
Assoc. Prof. Murat AKYILDIZ
Assoc. Prof. Murat BALKIS
Assoc. Prof. Murat ÖZDEMİR
Assoc. Prof. Murat TAŞDAN
Assoc. Prof. Mustafa Bahşi
Assoc. Prof. Mustafa Doğru
Assoc. Prof. Mustafa Levent İNCE
Assoc. Prof. Mustafa ÖZMUSUL
Assoc. Prof. Müge ADNAN
Assoc. Prof. Necdet AYKAÇ
Assoc. Prof. Necdet KONAN
Assoc. Prof. Necmi GÖKYER
Assoc. Prof. Nermin ÖNER KORUKLU
Assoc. Prof. Neşe GÜLER
Assoc. Prof. Nihan DEMİRKASIMOĞLU
Assoc. Prof. Nil DUBAN
Assoc. Prof. Nilgün Açık ÖNKAŞ
Assoc. Prof. Nilgün SEÇKEN
Assoc. Prof. Nilgün TAŞTAN
Assoc. Prof. Nilüfer KAHRAMAN
Assoc. Prof. Nilüfer ÖZCAN DEMİR
Assoc. Prof. Nurgül Akmanoğlu
Assoc. Prof. Okan BULUT
Assoc. Prof. Oktay ASLAN
Assoc. Prof. Oktay BEKTAŞ
Assoc. Prof. Onur ÇALIŞKAN
Assoc. Prof. Orkide BAKALIM
Assoc. Prof. Osman Raşit IŞIK
Assoc. Prof. Oylum AKKUŞ
Assoc. Prof. Öner ÇELİKKALELİ
Assoc. Prof. Özcan DOĞAN
Assoc. Prof. Özgür Ulubey
Assoc. Prof. Özgür YILDIZ
Assoc. Prof. Özlem ÇAKIR
Assoc. Prof. Özlem TAGAY
Assoc. Prof. Pınar SARPKAYA
Assoc. Prof. Ramazan KARATAŞ
Assoc. Prof. Ramin Aliyev
Assoc. Prof. Raşit AVCI
Assoc. Prof. Recep ERCAN
Assoc. Prof. Refik TURAN
Assoc. Prof. Refika OLGAN
Assoc. Prof. Ruken AKAR VURAL
Assoc. Prof. Rüyam KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU
Assoc. Prof. Sabahat BURAK
Assoc. Prof. Sabahattin DENİZ
Assoc. Prof. Sait AKBAŞLI
Assoc. Prof. Sait BULUT
Assoc. Prof. Sait ULUÇ
Assoc. Prof. Sakine Gülfem ÇAKIR
Assoc. Prof. Salim SEVER
Assoc. Prof. Sedat IŞIKLI
Assoc. Prof. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ
Assoc. Prof. Semra SÜTGİBİ
Assoc. Prof. Serap EMİR
Assoc. Prof. Seval ERDEN
Assoc. Prof. Sevgi AYDIN GÜNBATAR
Assoc. Prof. Sevilay KİLMEN
Assoc. Prof. Sevinc ALİYEVA
Assoc. Prof. Sezer CİHANER
Assoc. Prof. Sezgi SARAÇ
Assoc. Prof. Sibel DURU
Assoc. Prof. Sibel ÖZSOY
Assoc. Prof. Sibel TURHAN TUNA

- Assoc. Prof. Sinan AYAN
Assoc. Prof. Sinem Seze EVCAN
Assoc. Prof. Soner AKŞEHİRLİ
Assoc. Prof. Suna Kaymak ÖZMEN
Assoc. Prof. Süleyman CAN
Assoc. Prof. Süleyman KARATAŞ
Assoc. Prof. Şadan ÖKMEN
Assoc. Prof. Şahin KESİCİ
Assoc. Prof. Şendil CAN
Assoc. Prof. Şengül S. ANAGÜN
Assoc. Prof. Şengül Saime ANAGÜN
Assoc. Prof. Şerife Gonca ZEREN
Assoc. Prof. Şerife YÜCESOY
Assoc. Prof. Şükran DİLİDÜZGÜN
Assoc. Prof. Şükrü ADA
Assoc. Prof. Taner Altun
Assoc. Prof. Tarık SOYDAN
Assoc. Prof. Tezcan KARTAL
Assoc. Prof. Tuba YOKUŞ
Assoc. Prof. Tuğba ÇELİK
Assoc. Prof. Tuğba SARI
Assoc. Prof. Tuncay AKÇADAĞ
Assoc. Prof. Tuncay ÖĞRETMEN
Assoc. Prof. Turan Akman ERKILIÇ
Assoc. Prof. Turgay ÜNALAN
Assoc. Prof. Tülin Şener KILINÇ
Assoc. Prof. Türkan Doğan
Assoc. Prof. Uğur AKIN
Assoc. Prof. Uğur DOĞAN
Assoc. Prof. Ümit ŞAHBAZ
Assoc. Prof. Vesile ALKAN
Assoc. Prof. Vural HOŞGÖRÜR
Assoc. Prof. Yağut ALİYEVA
Assoc. Prof. Yalçın YALAKI
Assoc. Prof. Yasemin Ergenekon
Assoc. Prof. Yasemin ESEN
Assoc. Prof. Yıldız KIZILABDULLAH
Assoc. Prof. Yılmaz TONBUL
Assoc. Prof. Zafer TANGÜLÜ
Assoc. Prof. Zeliha YAZICI
As. Prof. Abdullah Mert
As. Prof. Ahmet Cihangir
As. Prof. Ahmet ÖZMEN
As. Prof. Ali Gürsan SARAÇ
As. Prof. Ali ÖZKAYA
As. Prof. Ali Serdar SAĞKAL
As. Prof. Aliye Erdem HARBELİOĞLU
As. Prof. Alper Yetkiner
As. Prof. Arif BAKLA
As. Prof. Arslan BAYRAM
As. Prof. Arzu ÖZKAN CEYLAN
As. Prof. Aysel Esen ÇOBAN
As. Prof. Ayşe YENİLMEZ
As. Prof. Ayşegül BAYRAKTAR
As. Prof. Ayşegül DERMAN
As. Prof. Ayşenur Kutluca CANBULAT
As. Prof. Baki ŞAHİN
As. Prof. Barış EROĞLU
As. Prof. Başak KARATEKE
As. Prof. Behsat Savaş
As. Prof. Berna AYGÜN
As. Prof. Berna AYTAÇ
As. Prof. Berna GÜCÜM
As. Prof. Beyza Kapçak IŞIKSUNGUR
As. Prof. Birgül ÇAKIR
As. Prof. Birsal AYBEK
As. Prof. Burcu AKHUN
As. Prof. Burcu BECEREN ÖZDEMİR
As. Prof. Burcu ŞENLER
As. Prof. Cemal KALSEN
As. Prof. Cenk AKBIYIK
As. Prof. Cihat DEMİR
As. Prof. Çiğdem Aldan KARADEMİR
As. Prof. Davut SARITAŞ
As. Prof. Demet BARAN BULUT
As. Prof. Didem ÇETİN
As. Prof. Dilruba Kürüm YAPICIOĞLU
As. Prof. Dilşat Peker Ünal
As. Prof. Ebru AYLAR
As. Prof. Ege AKGÜN

As. Prof. Elif Bengi ÜNSAL ÖZBERK
As. Prof. Emine Önen
As. Prof. Emrah GÜL
As. Prof. Emre EV ÇİMEN
As. Prof. Engin ADER
As. Prof. Engin KARAHAN
As. Prof. Enver YOLCU
As. Prof. Eren Halil ÖZBERK
As. Prof. Ergül DEMİR
As. Prof. Erkan ÇER
As. Prof. Erkan KÜLEKÇİ
As. Prof. Erol ÖZÇELİK
As. Prof. Ersin Türe
As. Prof. Esra BOZKURT ALKAN
As. Prof. Evrim Çetinkaya YILDIZ
As. Prof. Evrim ERBİLGİN
As. Prof. Eylem DAYI
As. Prof. Eylem Gökçe TÜRK
As. Prof. Ezgi Toplu Demirtaş
As. Prof. Fahriye Hayırsever
As. Prof. Fatih KEZER
As. Prof. Fatma Özlem SAKA
As. Prof. Fatma TEZCAN
As. Prof. Fazilet TAŞDEMİR
As. Prof. Ferhan GÜNDÜZ
As. Prof. Feride ÖZYILDIRIM GÜMÜŞ
As. Prof. Filiz AKAR
As. Prof. Gamze ABUR
As. Prof. Gamze SART
As. Prof. Gizem UYUMAZ
As. Prof. Gökçe GÖKALP
As. Prof. Gökhan Atik
As. Prof. Göksu Gözen ÇITAK
As. Prof. Gözdegül ARIK KARAMIK
As. Prof. Güçlü ŞEKERCİOĞLU
As. Prof. Gülce COŞKUN ŞENTÜRK
As. Prof. Gülenaz SELÇUK
As. Prof. Gülfem Sarpkaya AKTAŞ
As. Prof. Güliz Karaarslan SEMİZ
As. Prof. Gülsüm AKYOL

As. Prof. Gülten KOÇ
As. Prof. Hakan IŞIK
As. Prof. Hale KOÇER
As. Prof. Halim ÇAVUŞOĞLU
As. Prof. Halise Kader ZENGİN
As. Prof. Halit KARALAR
As. Prof. Hasan Esici
As. Prof. Hasan Hüseyin AKSU
As. Prof. Hatice FIRAT
As. Prof. Hayal YAVUZ GÜZEL
As. Prof. Hülya ERCAN
As. Prof. Hülya ERTAŞ
As. Prof. İdil Aksöz EFE
As. Prof. İdris KAYA
As. Prof. İlker CIRIK
As. Prof. Jacqueline GUSTAFSON
As. Prof. Laura M. Reid MARKS
As. Prof. Levent ŞENYÜZ
As. Prof. Levent YAYCI
As. Prof. M. Cem BABADOĞAN
As. Prof. Mehmet Ulaş
As. Prof. Melek ALTIPARMAK KARAKUŞ
As. Prof. Melihan Ünlü
As. Prof. Meltem GÖNDEN
As. Prof. Merve Lütfiye ŞENTÜRK
As. Prof. Metin AŞÇI
As. Prof. Mevlüt GÜLMEZ
As. Prof. Muhammet AVAROĞULLARI
As. Prof. Murat ERTEN
As. Prof. Mustafa ALTINKÖK
As. Prof. Mustafa GİRGİN
As. Prof. Mücahit KÖSE
As. Prof. Müge ŞEN
As. Prof. Münevver İLGÜN DİBEK
As. Prof. Nebiye KORKMAZ
As. Prof. Necla EKİNCİ
As. Prof. Necmettin TEKER
As. Prof. Nermin KARABACAK
As. Prof. Nesrin Diler SÖNMEZ
As. Prof. Nigar İpek EĞİLMEZ

- As. Prof. Nilay ÖZTÜRK
As. Prof. Nurhan ÖZTÜRK
As. Prof. Oğuzhan DALKIRAN
As. Prof. Onur İŞBULAN
As. Prof. Onur ÖZMEN
As. Prof. Ömer KUTLU
As. Prof. Ömer KUTLU
As. Prof. Ömür Gürel SELİMOĞLU
As. Prof. Ömür KOÇ
As. Prof. Özden FİDAN
As. Prof. Özlem ALKAN ERSOY
As. Prof. Özlem ERYILMAZ MUŞTU
As. Prof. Özlem Yeşim ÖZBEK
As. Prof. Perihan GÜNEŞ
As. Prof. Pervin Oya TANERİ
As. Prof. Pınar FETTAHLIOĞLU
As. Prof. Pınar ŞAFAK
As. Prof. Pınar YILDIZ
As. Prof. Rıza AKYÜREK
As. Prof. Saadet KURU ÇETİN
As. Prof. Sabriye ŞENER
As. Prof. Salih ÇAKMAK
As. Prof. Seda DONAT BACIOĞLU
As. Prof. Sedat İNCE
As. Prof. Selmin BİLEN
As. Prof. Sema ÜNLÜER
As. Prof. Semra TİCAN BAŞARAN
As. Prof. Serkan ARIKAN
As. Prof. Serpil Alptekin
As. Prof. Servet GÖZETLİK
As. Prof. Seval Deniz KILIÇ
As. Prof. Seval KÜÇÜKTEPE
As. Prof. Sevda Barut
As. Prof. Sevim SEVGİ
As. Prof. Sezer Sabriye İKİZ
As. Prof. Simla COURSE
As. Prof. Suat CAKOVA
As. Prof. Sündüs YERDELEN
As. Prof. Şahin DANİŞMAN
As. Prof. Şenay YAPICI
As. Prof. Şerife Koza ÇİFTÇİ
As. Prof. Şeyda Deniz TARIM
As. Prof. Şeyma Şengil AKAR
As. Prof. Tao Wang
As. Prof. Temel TOPAL
As. Prof. Tuğba HORZUM
As. Prof. Tuğba HOŞGÖR
As. Prof. Turgut TÜRKDOĞAN
As. Prof. Türkan AKSU
As. Prof. Ufuk AKBAŞ
As. Prof. Ümit DEMİRAL
As. Prof. Ümüt AKAGÜNDÜZ
As. Prof. Ünal BOZYER
As. Prof. Vahit BADEMCİ
As. Prof. Yasemin HACIOĞLU
As. Prof. Yasemin TAŞ
As. Prof. Yunus PINAR
As. Prof. Yusuf SÜLÜN
As. Prof. Yücel FİDAN
As. Prof. Zehra ATBAŞI
As. Prof. Zekeriya Çam
As. Prof. Zeynel HAYRAN
As. Prof. Zeynep ATİK
As. Prof. Zeynep EKEN
As. Prof. Zeynep UĞURLU
As. Prof. Zöhre KANMAZ KAYA
Dr. Seçil Dayıoğlu
Dr. Adem ÇİLEK
Dr. Ali YILMAZ
Dr. Aylin ALBAYRAK SARI
Dr. Burcu ULUTAŞ
Dr. Ersin ŞAHİN
Dr. Fatih BEKTAŞ
Dr. Funda EKİCİ
Dr. Göksel ERDEM
Dr. H. Çiğdem YAVUZ
Dr. Hakan TURAN
Dr. Mahmut ARIKAN
Dr. Mehmet YAPICI
Dr. Nurcan TEKİN

Instr. Birgöl Çakır Yıldırım

Instr. Burak ASMA

Instr. Kazım ARTUT

Instr. Murat CANPOLAT

Instr. Mustafa Kemal ÖZTÜRK

Instr. Nihal KURUOĞLU MACCARIO

Instr. Oya AKYILDIZ

Instr. Pınar KIZILHAN

Instr. Remzi YILDIRIM

Instr. Savaş CEYLAN

Instr. Savaş ERGÜL

Instr. Sekvan KUZU

Instr. Fatma Şeyma KOÇ

VIth International Eurasian Educational Research Congress

19-22 Haziran 2019 - 19-22 June 2019

Eposta: ejercongress@gmail.com Web: www.ejercongress.org

EJERCongress 2019 ULUSLARARASI DAVETLİ VE BİLDİRİLİ KATILIMCILAR

EJERCongress 2019 INTERNATIONAL INVITED AND PRESENTING PARTICIPANTS

DAVETLİ / MİSAFİR KONUŞMACILAR KEYNOTES-INVITED SPEAKERS	KURUM INSTITUTION	ÜLKE COUNTRY
PROF. ANTHONY J. ONWUEGBUZIE	SAM HOUSTON STATE UNIVERSITY	ABD-USA
ASST.PROF. ANN - KATRIN SWARD	GOTHENBURG UNIVERSITY	İSVEÇ- SWEDEN
PROF. ELLIOT TUIEL	UNIVERSITY OF CALIFORNIA, BERKELEY	ABD-USA
PROF. JOE OHARA	DUBLIN CITY UNİVERSİTY PRESIDENT OF THE EUROPEAN EDUCATIONAL RESEARCH ASSOCIATION (EERA)	İRLANDA- IRELAND
PROF. ŞENEL POYRAZLI	PENN STATE UNİVERSİTY	ABD-USA
ASSOC. PROF. OKAN BULUT	UNIVERSITY OF ALBERTA	KANADA- CANADA
CHRIS COOTER	CANADA ANKARA AMBASSADOR	KANADA- CANADA
DONG WOO CHO	SOUTH KOREA UNDERSECRETARY AMBASSADOR	GÜNEY KORE- SOUT KOREA
JUSSI SOINI	FINLAND UNDERSECRETARY AMBASSADOR	FINLANDIYA- FINLAND
MARINA MOTTUS	ESTONIA ANKARA AMBASSADOR	ESTONYA - ESTONIA
BİLDİRİLİ KATILIMCI PRESENTING PARTICIPANTS	KURUM INSTITUTION	ÜLKE COUNTRY
SHARMIN ATTARAN	BRYANT UNIVERSITY	ABD- USA
BİLGE GÖKHAN ÇELİK	ROGER WILLIAMS UNIVERSITY	ABD- USA
FATİMA ZEHRA ALLAHVERDİ	SIENA COLLEGE	ABD- USA
ŞİNASİ GÜVENİR	INNSBRUCK UNIVERSITY	AVUSTURYA- AUSTRIA
ŞERİF ALİ ÇAKIRAY	EDINBURGH UNIVERSITY	BİRLEŞİK KRALLIK- UNITED KINGDOM
MURAT YILDIRIM	UNIVERSITY OF LEICESTER	BİRLEŞİK KRALLIK- UNITED KINGDOM
SERCAN ASLANTAS	UNIVERSITY OF NOTTINGHAM	BİRLEŞİK KRALLIK- UNITED KINGDOM
SURIAMURTHEE MAISTRY	UNIVERSITY OF KWAZULU-NATAL	GÜNEY AFRİKA- SOUTH AFRICA
NATALIA URUSHADZE	TBİLİSİ STATE UNIVERSITY	GÜRCİSTAN- GEORGIA
TİNATİN SHURGHAI	TBİLİSİ JAVAKHİSHVİLİ STATE UNIVERSITY	GÜRCİSTAN- GEORGIA
TSINULI QVLİVİDZE	TBİLİSİ JAVAKHİSHVİLİ STATE UNIVERSITY	GÜRCİSTAN- GEORGIA
TSITSINO GHAMBASHİDZE	TBİLİSİ STATE UNIVERSITY	GÜRCİSTAN- GEORGIA

GÜLŞAH DOST	KING'S COLLEGE LONDON	İNGİLTERE- ENGLAND
MAHTA ESKANDARNAZHAD	UNIVERSITY OF TABRIZ	İRAN- IRANIAN
ZAHRA FATHIREZAIE	UNIVERSITY OF TABRIZ	İRAN- IRANIAN
ALİYA KURALBAYEVA	AHMET YESEVİ ULUSLARARASI TÜRK KAZAK ÜNİVERSİTESİ	KAZAKİSTAN- KAZAKHISTAN
HASAN YILMAZ	KIRGIZİSTAN TÜRKİYE MANAS UNIVERSITY	KIRGIZİSTAN- KYRGYZSTAN
AHMET GÜNEYLİ	EUROPEAN UNIVERSITY OF LEFKE	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
AYŞE BENGİSOY	EUROPEAN UNIVERSITY OF LEFKE	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
AYŞE BURAN	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
AYŞE GÖZDE KOYUNCU	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
AYŞE IŞIK GÜRŞİMŞEK	EAST MEDITERRANEAN UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
AZMİYE YINAL	EUROPEAN UNIVERSITY OF LEFKE	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
BARIŞ KOYUNCU	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
BEHCET ÖZNACAR	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
CEREN KARAATMACA	UNIVERSITY OF KYRENIA	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
ÇAĞRI PEKÖZ	MINISTRY OF EDUCATION	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
EDA YAZGIN	EAST MEDITERRANEAN UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
ENİL AFŞAROĞLU EREN	EUROPEAN UNIVERSITY OF LEFKE	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
F. SÜLEN ŞAHİN KIRALP	EUROPEAN UNIVERSITY OF LEFKE	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
FAHRIYE ALTINAY	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
FATMA KÖPRÜLÜ	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
GOKMEN DAGLI	UNIVERSITY OF KYRENIA AND NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
GÜRCAN SEÇİM	CYPRUS INTERNATIONAL UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
HASAN ÖZDER	ATATÜRK ÖĞRETMEN AKADEMİSİ	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
İBRAHİM ÖZEJDER	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
MERYEM BASTAS	UNIVERSITY OF KYRENIA	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
NEDİME KARASEL AYDA	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
SEDA ÇAKMAK	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
SEREN BAŞARAN	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
SEVİL BIYIK	EAST MEDITERRANEAN UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
ŞERİFE ÖZBİLER	CYPRUS INTERNATIONAL UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
TİJEN ZEYBEK	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
UMUT AKCIL	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
ÜMİT ÖZKIRAN	UNIVERSITY OF KYRENIA	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
ZEHRA ALTINAY	NEAR EAST UNIVERSITY	KKTC- TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
NATALİA İLİNA	SOUTH FEDERAL UNIVERSITY	RUSYA- RUSSIA

Prof. Dr. Fatma BIKMAZ
Dean
Congress President

(25497) Okul Öncesi Prososyal Davranış Ölçeğinin Geliştirilmesi Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları	150
SÜMEYRA ÇELİK KAHRAMAN / F. ABİDE GÜNGÖR AYTAZ	150
(25637) Okul Öncesi Çocuklarının Aile İçi Oyun Deneyimlerinin ve Beklentilerinin İncelenmesi	152
ELİF YALÇINTAŞ SEZGİN / LEYLA ULUS / AYŞE BELGİN AKSOY	152
(25687) Ebeveynlerin Evlilik Uyumluluğu İle Çocuklarının Davranışsal Duygusal Güçlülüklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	154
GÜNEŞ SALI / VUSLAT OĞUZ	154
(25770) Okul Öncesi Çocukları İçin İlkokula Hazır Oluş Ölçeğinin (OÇİHO) Geliştirilmesi	157
SAFİYE BİŞKİN / NESLİHAN AVCI	157
(25867) "Yaratıcı Drama" Kavramı ile İlgili Metaforik Algıların İncelenmesi	159
BÜŞRA FAYETÖRBAY/ OKTAY YAĞIZ	159
(25872) Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Çevre Ve Çocuk Algısının Belirlenmesi	161
DİDEM KARAKAYA CIRIT	161
(25873) Normal Gelişim Gösteren Çocukların, Akran İlişkileri Açısından Engelli Akranını Oyuna Kabul Etme Konusundaki Görüşlerinin İncelenmesi	163
SEMRA ŞAHİN/ RABİA KIVANÇ/ ŞEYDA GÜL / BÜTEYRA ÜNSAL / KÜBRA ESRA KARAKUŞ	163
(25946) Türkiye'de İlkokula Bağlı Anasınıfında Yaşanan Sorunlar	165
ELİF KURŞUNLU	165
(25964) Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Annelerin Kabul-Red Düzeylerinin İncelenmesi	169
YEŞİM YURDAKUL / ŞÜKRAN ŞİMŞEK / AYNUR BÜTÜN AYHAN	169
(25970) Anne Babaların Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri ve Okul Seçiminde Temel Ölçütleri	171
ELİF KURŞUNLU	171
(25981) 2017-2018 Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programının İncelenmesi	174
BİRSEN SERHATLIOĞLU / SİNEM İPEK	174
(25996) Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Fırsat Eşitsizliği Bağlamında Yapı Kredi Reklam İncelenmesi	176
CANGÜLÜM İLAYDA DÖNMEZ / ZİHNİYE OKRAY	176
(26032) Bebeklerin Sağlığı ve Gelişimi ile İlgili Annelerin Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi	178
NERİMAN ARAL / FİGEN GÜRİSOY / BURÇİN AYSU	178

(25687) Ebeveynlerin Evlilik Uyumları İle Çocuklarının Davranışsal Duygusal Güçlülüklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi**GÜNEŞ SALI**

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ

VUSLAT OĞUZ

MERSİN ÜNİVERSİTESİ

ÖZET**Problem Durumu**

Aile resmi, duygusal, davranışsal ve biyolojik yönleri olan bir sosyal sistemdir. Aile en güçlü sevgilerin, nefretlerin yaşandığı, en derin doyumların alındığı, acı veren hayal kırıklıklarının yaşandığı bir gruptur. (Glick, Clarkin & Kessler, 1987). Evlilik kişiler arası ilişkiler içinde belki de en önemli olan ilişkidir (Bradbury ve ark., 2000). Aile birliğinin devamını ve aile hayatının kalitesini belirleyen evlilik ilişkileridir. Evlilik ilişkileri, eşlerin ebeveynlik davranışını etkilediği için aile hayatında büyük öneme sahiptir. Bununla birlikte, evlilik ilişkilerinin ebeveyn -çocuk ilişkisini de etkilediği düşünülmektedir. Ebeveynin temel görevi, çocuğun duygusal, fiziksel ve sosyal gereksinimlerini karşılamak, bir yandan da sağlıklı gelişimi için en iyi ortamı hazırlamaktır. Çocuk, ebeveynin ona sunduğu kişilik ve cinsiyet modelleri ile sosyal kuralları ve ahlaki değerleri öğrenerek, karşılıklı bir etkileşim içinde büyür. Mutlu bir evlilik ilişkisi yaşayan ve birbirlerini destekleyen ebeveynlerin, çocuklarının ihtiyaçlarına daha duyarlı oldukları ve onlarla daha olumlu ilişkiler geliştirdikleri düşünülmektedir. Olumsuz ya da çatışmalı evlilik ilişkisine sahip ebeveynler ise, yaşadıkları gerginlik ve sıkıntılar nedeniyle çocuklarının ihtiyaçlarına karşı daha az duyarlı olabilmektedirler. Bu bağlamda evlilik uyumsuzluğu ya da çatışmasının söz konusu olduğu durumlarda, ebeveynlerin çocuklarıyla olumlu ilişkiler kuramayacağı ileri sürülmektedir (Kulaç. 2019). Bu durumda çocukların davranışsal, duygusal ve sosyal gelişimlerinin olumsuz etkilenmesi olasıdır.

Duygusal gelişim ile ilgili yapılan araştırmalar duygu gelişimi ile davranış gelişiminin paralellik gösterdiğini ortaya koymuştur (Lawrence, 1996; Güngör, 2005; Ribes vd., 2005). Bir organizmanın belli bir uyarana karşısında verdiği tepki olarak tanımlanabilecek olan davranış çoğunlukla öğrenilebilmekte ve yine öğrenme yoluyla değişebilmektedir (Fidan, 1986; Kazancı, 1989). Davranışsal güçlülük ise, kişinin sosyal aktivitelere katılması, aile bireyleri, öğretmenleri ve arkadaşlarıyla olumlu ilişkiler kurması, hatalarını kabul etmesi ve özür dilemesi, başkalarından yardım istemesi, kendi davranışlarının sorumluluğunu üstlenmesi, başladığı işi zamanında bitirmesi, yaşamın olumlu yönleri hakkında konuşması gibi özelliklerden oluşan bir niteliktir (Epstein ve Sharma, 1998a; Epstein ve Sharma, 1998b; Epstein, 2004). Davranışsal olarak güçlü bireyler, problemlerle karşılaştıklarında uygun girişimlerde bulunarak çözümler üretebilme, bu çözümler arasında en uygun olanı seçebilme yeterliğine sahiptirler.

Duygular, hoşlanma ya da hoşlanmamama biçiminde olabilen, bireyin iç ve dış dünyadan etkilenmesi ve uyarılması sonucu oluşan tepkilerdir. Duygular, bireyin ihtiyaçlarını ne kadar karşılandığı ile doğrudan ilgilidir. İhtiyaçların karşılanması çocukta haz, karşılanmaması elem doğrultusunda duygulara yol açar (Akboy, 2000). Çocukların duygusal özellikleri üzerinde yapılan araştırma sonuçları, duygusal gelişimin hem olgunlaşma hem de öğrenme sonucu oluştuğunu göstermiştir (Saarni, 2001). Duygusal güçlülük ise kişinin kendi duygularını doğru tanımlaması, bu duyguları kabul ve kontrol etmesi, kendine ve kendisi için önemli olan kişilere güvenmesi, mizah yeteneği ve yaşama sevinci taşıması, başkalarının duygularına karşı duyarlı ve eleştiriye açık olması özelliklerinden oluşan bir niteliktir (Epstein ve Sharma, 1998a; Epstein ve Sharma, 1998b; Epstein, 2004). Güçlülük duygusu yaşanılarak öğrenilen ve geliştirilen bir duygudur. Ebeveynin evlilik uyumsuzluğunun, çocuğun davranışsal, duygusal, sosyal gelişimini olumsuz etkileyeceği düşünüldüğünden, bu çalışmanın yapılması önemli bulunmuştur.

Araştırma Yöntemi

Ebeveynlerin evlilik uyumu ile çocukların davranışsal duygusal güçlülüklerinin incelenmesi amacıyla planlanan bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılacaktır.

Çalışma grubu

Araştırma, 50 çocuk ve onların anneleri olmak üzere 100 kişi ile yürütülmüştür.

Veri toplama araçları

Çocuk ve Ebeveyn İçin Genel Bilgi Formu: Çocuklara ve annelerine ait demografik bilgileri almaya yönelik olarak Çocuk ve Ebeveyn İçin Genel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Evlilikte Uyum Ölçeği: Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilen Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ) 15 maddelik bir ölçektir. Hunt'ın (1978) ve Freeston ile Plechaty'nin (1997) farklı puanlama sistemleri doğrultusunda, ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği Tu-tarel-Kışlak (1999) tarafından yapılmıştır. EUÖ bir genel uyum sorusu, olası anlaşma alanlarını ölçen sekiz soru ile çatışma çözme, bağlılık ve iletişimi ölçen altı soruyu içermektedir. EUÖ'nin iç tutarlık güvenilirliği .90, iki yarım test güvenilirliği .84, test-tekrar test güvenilirliği

.57'dir. İlişkilerde Yükleme Ölçeği kullanılarak elde edilen ölçüt bağımlı geçerlik korelasyon katsayısı ise -.54'dür (Tutarel-Kışlak, Ş. 1999).

Davranışlar ve Duygularla İlgili Değerlendirme Ölçeği-2 (BERS-2) Ebeveyn Formu: Araştırmada, çocukların davranışsal ve duygusal güçlülük düzeylerini belirlemek için Epstein ve Sharma (1998a) tarafından geliştirilen, daha sonra da Epstein (2004) tarafından standardize edilmiş olan Davranış ve Duygular Değerlendirme Ölçeği-2 (DDÖ-2)'nin (Behavioral and Emotional Rating Scale-2 (BERS-2) 5 yaş için Türk kültürüne uyarlama çalışması yapılmış olan (Salı, 2017) ölçeğin ebeveyn formu kullanılmıştır.

Dörtlü likert tipinde düzenlenmiş olan ölçeğin dereceleri, Hiç uygun değil (0), Uygun değil (1), Uygun (2) ve Çok Uygun (3) biçimindedir. Kişilerarası Güçlülük Alt Ölçeği, Aile Bağları Alt Ölçeği, Kendine Dönük (İçsel) Güçlülük Alt Ölçeği, Okulun İşlevi Alt Ölçeği ve Duyuşsal Güçlülük Alt Ölçeği'nden oluşmaktadır (Salı, 2017).

Verilerin analizi

Verilerin analizi aşamasında demografik özelliklerden anne-baba öğrenim düzeyi, yaşı ve evlilik sürelerinin evlilikte uyumu etkileme düzeylerinin incelenmesinde parametrik test varsayımlarının sağlanma durumuna göre uygun istatistiksel analiz yöntemi (varyans analizi/kruskal Wallis) kullanılacaktır. Ebeveynlerin evlilik uyumlarının çocuğun davranışsal duygusal güçlülük durumuna etkisi ise regresyon analizi ile test edilecektir.

Beklenen/Geçici Sonuçlar

Ebeveyn evlilik uyumunun, çocukların davranışsal ve duygusal güçlülüklerini yordaması beklenmektedir. Ebeveyn evlilik uyum puanı yükseldikçe, çocukların davranışsal duygusal güçlülük puanlarının da yükselmesi beklenmektedir. Ebeveynlerin birbirleri ile anlaşma anlamlarının (Aile Bütçesini İdare Etme, Boş Zaman Etkinlikleri, Duyguların İfadesi, Arkadaşlar, Cinsel İlişkiler, Toplumsal Kurallara Uyma, Yaşam Felsefesi, Eşin Akrabalarıyla Anlaşma) çocuğun davranışsal duygusal güçlülük durumlarından hangisini (Kişilerarası Güçlülük, Aile Bağları, Kendine Dönük (İçsel) Güçlülük, Okulun İşlevi ve Duyuşsal Güçlülük) ne derece yordadığı belirlenecektir. Bulgular doğrultusunda elde edilen sonuçlara göre ebeveyn evlilik uyumunun çocukların davranışsal duygusal güçlülüklerini yordama derecesinin, çocukların davranışsal duygusal güçlülüklerini destekleyeceği düşünülmektedir. Benzer şekilde ebeveynin evlilik doyum ölçeğinin Çatışma Çözme, Bağlılık ve İletişim boyutundan aldığı puanların çocukların davranışsal duygusal güçlülüklerini ne derece yordadığı da belirlenecektir. Son olarak ebeveynlere ait demografik özelliklerin evlilikte uyumu; çocuklara ait demografik özelliklerin çocukların davranışsal duygusal güçlülüğünü nasıl etkilediği incelenecektir.

Anahtar Kelimeler : Ebeveyn, çocuk, evlilik uyumu, davranışsal güçlülük, duygusal güçlülük.

Kaynakça

Akboy, R. (2000). Eğitim psikolojisi. Konya: Mikro Yayınları.

Bradbury, T.N., Fincham, F.D., Beach, S.R.H. (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of Marriage and The Family*, 62, 964-980

Bradbury, N.B., Fincham, F.D. & Beach, S.R.H. (2002). Evlilik doyumunun doğası ve belirleyicileri üzerine araştırmalar: Son on yılın derlemesi (Çev. Ş.T.Kışlak). *Türk Psikoloji Bülteni*, 8(24-25), 120-127.

Epstein, M. H., & Sharma, J. (1998a). Behavioral and emotional rating scale: A strengths-based approach to assessment. Austin, TX: PRO-ED.

Epstein, M. H. & Sharma, J. M. (1998b). Behavioral and emotional rating scale: A strength-based of infants and young children. In S.J. Meisels and E. Fenichel (Eds.), *New visions for the developmental assessment of infants and young children. Washington, DC: Zero TO Three*, [231-266].

Epstein, M. H. (2004). Behavioral and emotional rating scale: A strength-based approach to assessment: examiner's manual. Austin, Texas: Pro-Ed.

Fidan, N. (1986). Okulda öğrenme ve öğretim, Ankara, Kadioğlu, Matbaası.

Glick I.D., Clarkin, J.F. & Kessler, D.R. (1987). Marital and family therapy. 3rd ed. New York: Grune & Stratton.

Güngör, A. (2005). *Toplumsal ve duygusal gelişim. gelişim ve öğrenme içinde*. (Ed.: A. Ulusoy). 4. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık, 93-124.

Johnson, M.D., Benjamin, R.K., Rogge, R. & Bradbury, T.N. (2004). Evlilikteki davranışların, yüklemeler ve evliliğin niteliği arasındaki boylamsal ilişkiye rolü (Çev. S. Üretmen). *Türk Psikoloji Bülteni*, 32, 137-141.

- Kazancı, O. (1989). *Eğitim psikolojisi, kuram ve ilkelerden uygulamaya*, Ankara: Kazancı Yayınları.
- Kulaç, Y. (2019). <http://www.larapsikiyatri.com/cocukluk-donemi-sorunlari-03e/aile-yapisi-ve-evlilik-anne-baba-iliskisinin-cocuga-etkisi>
- Lawrence, E. S. (1996). *Yüksek IQ'lu bir çocuk yetiştirmek*. (çev. Ümran Kartal), I basım, İstanbul: Varlık Yayınları, 195-242.
- Ribes, R., Bisquerra, R., Aggulo, M. J., Filella, G., & Soldevilla, A. (2005). emotonal curriculum proposal for early chilhood education (4 to 6 years). *Cultura y Education*, 17(2), 5-17.
- San İ, (1981). *Sanat ve eğitim*. Ders Notu. Ankara Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Merkezi. Teksir No: 5 Ankara.
- Saami, C. (2001). Cognition, context and goals: Significant components in socialemotional effectiveness. *Social Development*, 10(1), 125-127.
- Salı, G. (2017). Davranış ve duyguları değerlendirme ölçeği-2 (BERS-2)'nin beş yaş grubu için türk kültürüne uyarlama çalışması, *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 8(26), 43-61.
- Tutarel-Kışlak Ş (1999) Evlilikte uyum ölçeğinin (EUÖ) güvenirlik ve geçerlik çalışması. *3P Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi* 7(1):50-57.